

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 15 0 U 002580 16 Uvp
Banja Luka, 08.11.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sudija Strahinje Ćurkovića predsjednika vijeća, Edine Ćupeljić i Smiljane Mrše članova vijeća, uz sudjelovanje Sanje Oraščanin, zapisničara, u upravnom sporu po tužbi D. B. iz T., zastupan po punomoćniku D. Š., advokatu iz T. (u daljem tekstu: tužilac), protiv rješenja broj ... od 10.6.2015. godine, tuženog Fonda, Kabinet direktora, u predmetu ponovnog određivanja invalidske penzije, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Trebinju broj 15 0 U 002580 15 U od 19.02.2016. godine, na nejavnoj sjednici vijeća održanoj 08.11.2018. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se tužilac sa zahtjevom za naknadu troškova upravnog spora.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv osporenog akta, bliže označenog u uvodu ove presude, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Filijale T. broj ... od 5.5.2015. godine, a kojim rješenjem je odbijen zahtjev tužioca za ponovno određivanje invalidske penzije.

U obrazloženju presude, sud se pozvao na odredbu člana 143. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Sl. glasnik RS“ broj 134/11, 82/13 i 103/15, u daljem tekstu: Zakon o PIO) navodeći da tužilac svoj zahtjev za ponovno određivanje penzije zasniva na pravosnažnoj presudi Osnovnog suda u Trebinju kojom je poslodavac tužioca „S.“ a.d. T. obavezan da za tužioca uplati doprinose po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja u periodima navedenim u toj presudi, ali kako poslodavac nije uplatio te doprinose, to se navedena presuda ne može smatrati novom činjenicom u smislu gore navedene odredbe zakona. Iz tog razloga nije osnovan navod tužioca da je Fond odgovoran jer je odbio zahtjev poslodavca za pojedinačnu uplatu doprinosa za tužioca, s obzirom da je poslodavac, u skladu sa članom 7. stav 3. Pravilnika o uslovima, načinu obavještanja, obračunavanja i uplate doprinosa („Sl. glasnik RS“ broj 19/11, u daljem tekstu: Pravilnik), mogao uplatu izvršiti nalogom za plaćanje na račun javnih prihoda s pozivom na vrstu prihoda Fonda, a same iznose ranije neuplaćenih doprinosa poslodavac je imao obračunate pomenutom presudom, jer je u momentu kada je isplaćivao iznos neto plate poslodavac obračunao i doprinose (odnosno bio je dužan da to učini), ali iste nije uplatio, pa izvršenjem presude na ovakav način bi se stvorile pretpostavke za razmatranje zahtjeva tužioca za određivanje novog iznosa

penzije, jer bi se u tom slučaju radilo o novim činjenicama koje su nastupile nakon priznavanja prava na penziju.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužilac pobija njenu zakonitost zbog povrede zakona, drugog propisa ili opšteg akta. Navodi da nižestepeni sud ignoriše odredbu člana 4. Zakona o sudovima RS („Sl. glasnik RS“ broj 37/12, 14/14 i 44/15), a kod činjenice da je on izdejtstvovao presudu Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 Rs 027965 13 Rs 3 od 14.2.2014. godine koja je potvrđena presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 Rs 027965 14 Rsž od 26.6.2014. godine, kojom je obavezan poslodavac „SL S.“, Industrija alata a.d. T.e da u korist tužioca uplati tuženom neuplaćene doprinose, u čijem izvršenju je poslodavac kao izvršenik podnio zahtjev tuženom da mu odobri pojedinačnu uplatu doprinosa, koji zahtjev je tuženi odbio i o tome donio rješenje, pa shodno tome, nižestepeni sud smatra u ovoj upavnoj stvari odlučnu činjenicu da tužilac nije izdejtstvovao izvršenje predmetne parnične presude, odnosno da nije došlo do uplate doprinosa na odgovarajući račun tuženog. Pri tom sud gubi iz vida odredbu člana 156. stav 3. Zakona o PIO, koja omogućava pojedinačnu uplatu doprinosa, a koja norma je po pravnom rangju viša od odredbe citiranog Pravilnika, pa iako je tužilac podnio prijedlog za izvršenje, prijedlog je povukao zbog podnesenog zahtjeva za pojedinačnu uplatu, a bilo je teško pretpostaviti da će isti sud jednom kao parnični, a drugi put u upravnom sporu po istom pravnom pitanju zauzeti dijametralno suprotna stanovišta, iako je nesporna obaveza njegovog poslodavca na uplatu doprinosa o to raspravljeno pravnosnažnom presudom, pa okružni sud nije mogao to pitanje ponovo otvarati; da je cijeli problem nastao zbog različitog tumačenja odredbe člana 25. stav 2. ranijeg zakona, odnosno člana 156. stav 2. važećeg Zakona o PIO, a tužilac je dokazao da je njegovo pravo povrijeđeno radnjama poslodavca i tuženog, pa donesena presuda jeste dovoljna za preispitivanje ranijeg rješenja tuženog kojim je tužiocu priznato pravo na penziju. Tim prije, kada se tome doda i činjenica da je tuženi i spriječio uplatu doprinosa, zaključuje se da je u konkretnom slučaju povrijeđeno ne samo pravo već i elementarni osjećaj za pravdu. Zbog toga je tužilac mišljenja da je njegov pristup predmetnoj pravnoj stvari ne samo pravno korektniji nego i jedino objektivno moguće, a da se ne zapadne u otvoreno kršenje zakona i njegovih osnovnih prava. Predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda preinači i osporeni akt poništi, ako i da mu se dosude troškovi spora u ukupnom iznosu od 1.125,00 KM sa taksom prema dostavljenom troškovniku.

Tuženi u odgovoru na zahtjev ističe da ostaje kod razloga datih u obrazloženju osporenog akta i predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Sl. glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prema podacima iz spisa predmeta tužilac je korisnik invalidske penzije po rješenju Filijale T. broj gornji od 9.3.2015. godine kojim rješenjem mu je priznato pravo na invalidsku penziju počev od 29.1.2013. godine. Penzija mu je utvrđena za ukupni penzijski staž od 22 godine, 11 mjeseci i 1 dan, a u ukupan penzijski staž nije uračunato vrijeme provedeno u osiguranju od 01.08.1999. do 28.01.2013. godine, sa prekidima, što ukupno iznosi 8 godina, 10 mjeseci i 25 dana, jer za to vrijeme nisu plaćeni doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje. Tužilac je dana 27.04.2015. godine podnio zahtjev za ponovno određivanje invalidske penzije, u kojem je naveo da je njegov poslodavac „S.“ a.d. Trebinje pravnosnažnom presudom Osnovnog suda u Trebinju od 14.02.2014. godine obavezan da za

tužioca uplati Fondu doprinose po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja za periode navedene u izreci prvostepene presude, da je u izvršenju presude Fond odbio zahtjev poslodavca za uplatu doprinosa za tužioca rješenjem od 23.10.2014. godine, te da je time Fond preuzeo na sebe odgovornost za onemogućavanje poslodavca da izvrši uplatu doprinosa u korist tužioca, a na taj način da je uspostavljena pravna situacija identična onoj koja bi postojala da je uplata doprinosa Fondu stvarno izvršena. Prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužioca od 27.04.2015. godine za ponovno određivanje invalidske penzije. Osporenim aktom je odbijena žalba, a pobijanom presudom je odbijena tužba i održan na snazi osporeni akt.

Odredbom člana 156. Zakona o PIO je propisano da je uplatilac doprinosa obavezan da uplati doprinose za sve obveznike doprinosa u skladu sa posebnim zakonom (stav 1.). Izuzetno od stava 1. ovog člana poslodavac koji nije uplatio doprinose u skladu sa stavom 1. ovog člana, može uplatiti doprinose za radnika za određeni period unazad, ako radnik sa tom uplatom navršava staž osiguranja za ispunjenje uslova za ostvarivanje prava na penziju (stav 2.). Uplatu doprinosa u skladu sa stavom 2. ovog člana rješenjem odobrava Fond, a može je izvršiti pravni sljedbenik poslodavca ili sam radnik.

Odredbom člana 143. Zakona o PIO je propisano da korisnik penzije može da podnese zahtjev za određivanje novog iznosa penzije i na osnovu činjenica za koje je saznao ili su nastupile nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na penziju. Zahtjev tužioca za određivanje novog iznosa penzije od 27.04.2015. godine, kojim zahtjevom je i pokrenut upravni postupak, se temelji upravo na naprijed navedenim pravnosnažnim presudama kojima je poslodavac obavezan da pored ostalog, uplati Fondu doprinose po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja za tužioca u skladu sa važećim propisima za periode navedene u izreci prvostepene presude. Iako ta uplata nije izvršena, u zahtjevu se navodi da ista nije izvršena zbog opstrukcije tuženog, te da tužilac nije dužan snositi posljedice takvog postupanja tuženog, pa se, po stavu tužioca, ima smatrati da su nastupile nove činjenice, odnosno da se može smatrati kako je uspostavljena pravna situacija identična onoj koja bi postojala da je uplata doprinosa Fondu stvarno izvršena.

Činjenica da postoji pravnosnažna presuda kojom je ustanovljena obaveza poslodavca na plaćanje ranije neuplaćenih doprinosa, a koja presuda nije izvršena, ne može se smatrati novom činjenicom u smislu odredbe člana 143. Zakona o PIO, kako je to pravilno zaključio nižestepeni sud u pobijanoj presudi.

U toku izvršnog postupka poslodavac tužioca se obratio Fondu, Filijala T. sa zahtjevom za pojedinačnu uplatu doprinosa, a po osnovu izmirenja obaveze određene pravnosnažnom sudskom presudom. Pravilno je tuženi postupio kada je u smislu člana 156. Zakona o PIO takav zahtjev odbio, jer se, na osnovu navedene odredbe, plaćanje doprinosa za radnika za određeni period unazad može odobriti ako radnik sa tom uplatom navršava staž osiguranja za ispunjavanje uslova za ostvarivanje prava na penziju. Poslodavac tužioca je u konkretnom slučaju pokrenuo upravni postupak zahtijevajući donošenje rješenja kojim se odobrava uplata doprinosa za određeni period unazad u smislu člana 156. Zakona o PIO, umjesto da pravnosnažnu presudu izvrši bez pokretanja upravnog postupka, jednostavnim izvršenjem, odnosno prenosom novčanih sredstava na račun javnih prihoda sa pozivom na vrstu prihoda Fonda za PIO R. S. Prema tome, ne postoji nikakva odgovornost tuženog Fonda za neizvršenje pravnosnažne sudske presude, odnosno obaveze uplate ranije neuplaćenog doprinosa, jer istu Fond nije mogao ni odobriti u smislu odredbe člana 156. Zakona o PIO, a

ni je ovlašten u izvršnom postupku na preduzimanje bilo kakve druge radnje osim primanja sredstava koja su mu uplaćena u skladu sa pravnosnažnom sudskom odlukom.

Stoga je pravilno nižestepeni sud, u pobijanoj presudi, zaključio da bi se izvršenjem sudske presude, kojom je utvrđena obaveza uplate doprinosa za tužioca, stvorile pretpostavke za razmatranje zahtjeva tužioca za određivanje novog iznosa penzije, jer bi se u tom slučaju radilo o novim činjenicama koje su nastupile nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na penziju, u smislu odredbe člana 143. stav 1. Zakona o PIO.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog njene nezakonitosti iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. tog zakona, odbija kao neosnovan.

Obzirom da je zahtjev za vanredno preispitivanje odbijen, tužilac nema pravo na naknadu troškova postupka, pa se zahtjev odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 49. i 49. a) ZUS, u vezi sa odredbom člana 397. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03-61/13), koji se u upravnom sporu primjenjuje na osnovu odredbe člana 48. ZUS.

Zapisničar
Sanja Oraščanin

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić